

іменних каламбурів через локалізацію або компенсацію. У *Deadpool* успішна передача метагумору та чорного гумору досягається гібридними стратегіями, що поєднують форенізацію та локалізацію, зберігаючи авторський тон і саркастичну дистанцію. Для *The Office* ключовими є відтворення пауз, невербальної динаміки та соціально-іронічного підтексту через акторську інтерпретацію та стратегічну омісію.

Загальні тенденції показують, що ефективний переклад гумору потребує комбінованого підходу: калькування, функціональна заміна, компенсація, локалізація та адаптація інтонації. Перекладач має балансувати між автентичністю оригіналу та зрозумілістю для цільової аудиторії, враховувати культурні та соціальні норми і прагматичний ефект жарту. Дослідження підтверджує, що переклад гумору — складне міждисциплінарне завдання, яке вимагає високого рівня мовної компетенції, знання культури вихідного та цільового середовищ і творчого підходу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бровко К. А. Теоретико-практичні засади утворення англійського мережевого сленгу. Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 65. С. 128–133. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47399/>
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / ред. В. Т. Бусел. К. : ВТФ Перун, 2004.
3. Namvar F. The use of slang amongst undergraduate students of a Malaysian public University. *Journal of Advances in Linguistics*. 2014. Vol. 3, no. 1. P. 127–135.
4. Венідітков С. В. Молодіжний сленг як результат медіа споживання. *Обрії друкарства*. 2022. № 1(11). С. 6–16.
5. Ткачівська М. Р. Молодіжний сленг і його класифікації. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2015. № 2 (6). С. 114–118.
6. Чорна В. Л., Логінова О. В. Еволюція сленгу у сучасній англійській мові. *Закарпатські філологічні студії*. 2024. Вип. 36. С. 146–150. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.25>
7. Сергієнко М. Вплив англійського сленгу на сучасну українську мову. *Traektoriâ Nauki*. 2018. № 4(12). С. 4006–4010.
8. Peng H., Sun J. Cultural symbolism in modern slang. *Cultural Linguistics Review*. 2021. № 12(1). P. 34–48.
9. Левін В. М. Теорія гумору: підходи та класифікації. *Філологічні студії*. 2020. № 3(15). С. 55–68.
10. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London: Routledge, 2018.
11. Chiaro D. *Translation, Humour and Literature*. London: Continuum, 2010.
12. Remael A., Díaz Cintas J., Orero P. *Audiovisual Translation: Subtitling*. London: Routledge, 2012.
13. Gambier Y. Introduction: Screen Transadaptation and Humour. *The Translator*. 2003. Vol. 9, no. 2. P. 167–189.
14. Baker M., Saldanha G. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London: Routledge, 2011.

Богач Ірина

Науковий керівник – доц. Левчик Наталя

ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ МОНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Вступ. У сучасному освітньому просторі знання іноземних мов набуває особливої значущості, а формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) є ключовим чинником успішного спілкування в соціальних, академічних та професійних контекстах. Проте, в актуальних освітніх реаліях значним викликом є забезпечення постійної концентрації та

утримання уваги школярів, оскільки традиційні методи навчання «сидимо й слухаємо», які передбачають пасивне сприйняття інформації, демонструють обмежену результативність. Таким чином, актуальність теми зумовлена сучасними освітніми викликами та необхідністю визначення доцільних методів оволодіння ІКК, що враховують як психолого-педагогічні особливості учнів, так і вплив цифрової екосистеми на освітній процес.

Мета нашої статті полягає в комплексному аналізі процесу становлення англомовної монологічної компетентності учнів старшої школи та визначенні педагогічних умов, методичних підходів і цифрових ресурсів, що забезпечують успішний розвиток навичок логічного, структурованого й цілеспрямованого усного висловлювання англійською мовою. Для досягнення цієї мети розглянуто етапи формування монологічного мовлення, методи стимулювання мовленнєвої активності та інструменти цифрових технологій у навчальному процесі.

Основний текст. Передумовою розробки дидактичних підходів та методичних прийомів становлення цілісної мовленнєвої компетентності учнів є чітке розуміння та окреслення визначення ІКК. Аналіз наукової літератури демонструє [7, с. 85-87; 8; 10], що дослідники пропонують різні підходи (комунікативний, когнітивний, компетентнісний, соціокультурний, діяльнісний та інтегрований) до концептуального трактування та структурування цього поняття. Таким чином, прослідкувавши еволюцію поглядів науковців, під ІКК розуміємо комплексну систему мовних, комунікативних і стратегічних умінь, що забезпечує здатність ефективно та адекватно спілкуватися іноземною мовою в різних контекстах у двох формах: монологічній та діалогічній. Зокрема, саме монологічне мовлення трактується як одна з найскладніших форм мовленнєвої діяльності [2], оскільки характеризується низкою психологічних та лінгвістичних особливостей, серед яких емоційна забарвленість, односпрямованість, зв'язність, тематична єдність, контекстна зумовленість, безперервність, послідовність і логічність викладу думок без безпосередньої інтеракції з іншими учасниками комунікації. Англомовна монологічна компетентність (АМК), у свою чергу, поєднує взаємопов'язані мовний, змістовий (когнітивний), структурний і прагматичний (соціокультурний) компоненти, кожен з яких виконує важливу функцію у процесі продукування висловлювання.

Слід зазначити, що типологія монологічного мовлення передбачає виокремлення таких його функціонально-сміслових різновидів, як опис, розповідь, міркування, пояснення та презентація [2], останній з яких набуває особливого значення для учнів профільної школи, оскільки інтегрує мовленнєві здібності та візуальні засоби, необхідні для академічної та подальшої професійної діяльності.

Ми з'ясували, що успішність розвитку АМК залежить від комплексного впливу внутрішніх (психологічних, мотиваційних, когнітивних, лінгвістичних та соціологічних) та зовнішніх (організаційних, методичних та прагматичних) чинників [5]. Варто підкреслити, що

серед основних викликів було прослідковано психоемоційну напруженість, обмежений словниковий запас, схильність до перекладу з рідної мови, труднощі побудові розгорнутої думки, забезпеченні інтонаційної та фонетичної виразності. Так, до ефективних шляхів подолання окреслених проблем належать створення сприятливого психологічного клімату на уроці, використання комунікативного підходу та методики CLL, врахування індивідуальних особливостей учнів, поєднання письмових і усних видів мовленнєвої діяльності, застосування інтерактивних технологій для стимулювання внутрішньої мотивації, грамотне використання автентичних матеріалів, наперед підготовлених опор та створення системи посилюючих комунікативних завдань.

Визначено, що метою формування АМК учнів профільної школи є розвиток їхньої здатності продукувати впевнені, зв'язні, логічно структуровані й аргументовані висловлювання на рівні B1-B2 [9]. Зміст, у свою чергу, передбачає опанування усіх англійських піднавичок (фонологічних, граматичних, лексико-семантичних та прагматичних), а також становлення мовленнєвої автономії. Таким чином, у становленні АМК виокремлюють три етапи [3, с. 63]: мотиваційно-підготовчий, операційно-тренувальний та творчо-комунікативний. Як бачимо, оволодіння навичками монологічного мовлення у старшокласників формується від репродуктивного рівня — через опору на зразки, до продуктивного — самостійного створення висловлювань різних типів.

Слід зазначити, що з 2018 року в Україні реалізується проєкт Нової української школи (НУШ) [4, с. 8], що передбачає інтеграцію інформаційно-комунікативних технологій у навчальний процес. У цьому контексті мультимедійні засоби виступають ефективним засобом розвитку монологічного мовлення, стимулювання навчальної активності та розвитку цифрових компетентностей учнів.

Крім того, особливо результативними вважаються ігрові та інтерактивні методики (Storytelling, Brainstorm, Scaffolding, Mindmapping, Role Play, Situational analysis, Picture telling) [5], які доцільно підкріплювати інтерактивними презентаціями, що дозволяє візуалізувати завдання, організувати різні активності, мінімізувати час мовлення вчителя та стимулювати активну участь учнів у навчальному середовищі.

Також було з'ясовано, що для заохочення мовленнєвої активності та послідовного оволодіння монологічними навичками вчені пропонують такі інтерактивні педагогічні прийоми:

«презентація-підказка» — може реалізуватися у двох підходах: дедуктивному (вчитель пропонує учням підготувати монологічне висловлювання за заданим зразком, використовуючи матеріали презентації (наприклад, 1) структурний план або запитання, які допомагають логічно побудувати висловлювання; 2) зразковий текст, що демонструє мовні та композиційні особливості монологу; 3) візуальні матеріали)) та індуктивному (презентація використовується як засіб стимулювання самостійного пошуку та мовленнєвого узагальнення, а також може

містити елементи, створені разом із учнями під час навчального процесу (наприклад, 1) ментальні карти, що відображають логіку розвитку висловлювання; 2) лексичні одиниці різних частин мови; 3) мовні кліше та граматичні структури, які необхідні для побудови цілісного і зв'язного монологу));

мовленнєва розминка — учитель створює інтерактивні презентації, що містять ключові слова, фрази та ілюстративний матеріал, які слугують основою для побудови коротких імпровізаційних висловлювань або історій;

«монолог-ланцюг» — учні формують усний монолог по черзі, доповнюючи висловлювання один одного на основі слів і фраз із презентації. Групове висловлювання повинно залишатися логічним, а структура має бути відображена на слайдах [6].

Варто також зазначити, що окрема увага при розвитку АМК акцентується на методі проєктів (групові презентації) [1], який заохочує старшокласників до самостійного дослідження визначених проблемних питань та практики англійської мови поза межами класної кімнати.

Висновки. Становлення АМК старшокласників є багатокомпонентним та поетапним процесом, що передбачає використання інтерактивних мультимедійних засобів, які вирізняються високою доступністю та ефективністю у процесі систематизації раніше засвоєних знань, одночасно сприяючи розвитку креативності та творчих здібностей учнів, знижують психологічний бар'єр у мовленні, активізують пасивний та розширюють активний словниковий запас, а також стимулюють до самостійного поглиблення знань.

Перспективу подальших наукових розвідок убачаємо у створенні цілісного комплексу вправ та розробленні методичних рекомендацій, спрямованих на ефективне використання цифрових освітніх ресурсів та інтерактивних презентацій з метою активізації мовленнєвої діяльності та вдосконалення монологічних умінь учнів старшої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко Т. Проєктна діяльність учнів з використанням ІКТ на уроках англійської мови. Рідна школа. 2014. № 12. С. 31–34.
2. Кардаш Л. Специфіка монологічного мовлення: психологічний та лінгвістичний аспекти. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2015. Серія «Філологічна». № 57. С. 54-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_57_13
3. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. Кол. авторів під керівн. Ю. Ніколаєвої. Ленвіт. 2002. С. 328. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Nikolayeva.pdf>
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/07/konczepczyia.pdf>
5. Фальшитинська Ю., Магденко І. Етапи формування креативного монологічного мовлення у старшокласників: від ідеї до реалізації. Journal of Cross-Cultural Education. 2024. № 3. С. 54-65. URL: <https://doi.org/10.31652/2786-9083-2024-3-54-65>
6. Янчук О. Можливості застосування електронних презентацій у навчанні старшокласників усного монологічного мовлення. Житомирський державний університет ім. І. Франка. 2017. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/26771/1/%D0%AF%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf>
7. Bachman L. F. Fundamental considerations in language testing. Oxford University Press. 1990. P. 408.
8. Canale M., Swain M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. Applied Linguistics. 1980. Vol. I, No. 1. P. 1–47. DOI: <https://doi.org/10.1093/applin/i.1.1>

9. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Cambridge University Press. 2001. P. 276.
10. Stakhova M., Stakhova O. Foreign language communicative competence as the basis of studying foreign languages. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems. 2022. No. 54. P. 81–84. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2019-54-81-84>

Легка Лілія

Науковий керівник – доц. Іванців Орислава

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ АМЕРИКАНСЬКИХ МЕДІА: ІДЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У сучасних умовах глобалізації масової комунікації переклад політичних текстів американських медіа набуває особливого значення. Політичний дискурс є не лише засобом інформування, а й механізмом формування громадської думки, впливу на соціальні процеси та конструювання політичної реальності. Як зазначає Тен ван Дейк, політичний дискурс відображає структуру влади, ідеологію та соціальні відносини у суспільстві [5]. Перекладач, який працює з такими текстами, фактично стає посередником між двома ідеологічними системами, тому будь-яке мовне рішення впливає на сприйняття змісту повідомлення в іншій культурі.

Проблематика політичного дискурсу досліджувалася у працях таких вчених, як Н. Абабілова, Р. Майборода [3], Т. Доній [2], Тен ван Дейк [4, 5], Н. Ферклаф [6], які підкреслюють, що переклад політичних текстів неминуче пов'язаний з відтворенням ідеологічних компонентів. Зокрема, Тен ван Дейк у монографії “Ideology: A Multidisciplinary Approach” доводить, що будь-який політичний текст має «ідеологічне забарвлення», яке часто переноситься у переклад через несвідомі асоціації та вибір лексики [5].

Мета статті – проаналізувати основні труднощі та прийоми перекладу політичного дискурсу американських медіа (Fox News та NBC News) українською мовою і виявити ідеологічні чинники, що впливають на перекладацькі рішення.

Під перекладом політичного дискурсу розуміють відтворення політичних текстів іншими мовами. Це складне завдання, адже переклад політичного дискурсу залишається одним із найскладніших типів перекладу через труднощі з відтворенням прихованих ідеологічних сенсів. Політичні тексти мають виражене ідеологічне забарвлення (англ. ideological coloring), яке впливає на зміст перекладу [3]. Наприклад, Тен ван Дейк відзначає, що політичні промови часто несуть ідеологічне забарвлення, яке перекладачі можуть свідомо чи несвідомо відтворювати в іншій мові [4]. Через це переклад новин та промов потребує не лише мовної компетенції, але й розуміння прихованих смислових акцентів і світоглядних позицій авторів оригіналу.

Переклад у сфері ЗМІ рідко буває повністю нейтральним – він підпорядковується редакційній політиці та ідеологічним установкам видання [9]. Як показує дослідження, «медійний